

Antaviana

ESCENA VI

S'il·lumina una altra part de l'espai escènic, on hi ha una taula rodona amb fal·dilles on un nen, assegut, fa els deures escolars. Se sent música d'Eric Satie.

VEU EN «OFF»: Una vegada, un nen que es deia Abel, es va inventar una paraula nova...

ABEL: Antaviana! An-ta-vi-a-na...

VEU EN «OFF»: L'Abel va enamorar-se d'aquella paraula tan seva i, de moment, se la va guardar com un secret.

ABEL: Antanviana. Antaviana! Antaviana...

MARE (*entrant i servint-li una tassa de xocolata*): Què dius?

ABEL: No res, no res: és la lliçó de geografia.

VEU EN «OFF»: De fet, la seva paraula tenia realment una **dignitat** geogràfica.

ABEL: Antaviana?

VEU EN «OFF»: Sí, sí. Podria ser el nom d'un continent llunyà, una mica perdut i mal explorat, amb indis i plantes carnívores. Si en descobries un de semblant, enfocant-lo amb els **binocles** des del pont d'una nau, el podries batejar sense pensar-t'hi. Ja et veig dibuixant el mapa, humitejant el llapis amb la punta de la llengua i fent el **contorn** de tots els **accidents** de la costa. El pintaries de color taronja i després, mirant-hi molt, traçaries les lletres en forma d'arc, espaiant-les bé perquè no tapessin cap riu.

ABEL: An-ta-vi-a-na. (*Abel alça els ulls del quadern i contempla tot el que hi ha al seu voltant. Recolzant el cap en una mà, segueix les anades i vingudes de la Mare, que duu una bata rosa molt bonica.*)

VEU EN «OFF»: Aquella bata li agradava molt. També se'n podria dir Antaviana. Però una bata no acostuma a tenir un nom per a ella sola, com ara l'espasa del rei Artur o el cavall del Cid.

Pere Calders

Va néixer a Barcelona l'any 1912 i hi va morir el 1994. Després de la Guerra Civil espanyola, va viure 23 anys a Mèxic, exiliat, d'on va tornar el 1962. Va escriure tant contes com novel·les. L'èxit popular, però, li va arribar el 1978, justament gràcies al muntatge teatral *Antaviana*.

Dagoll Dagom

Dagoll Dagom és una companyia teatral fundada l'any 1974 pel poeta i director de teatre Joan Ollé.

LA LECTURA

Antaviana és un muntatge teatral elaborat pel grup de teatre Dagoll Dagom inspirant-se en els personatges i fets de diversos contes de Pere Calders. Es va estrenar l'any 1978 i la música i les cançons són de Jaume Sisa.

Dignitat: Rang, que es mereix ser respectat.

Binocles: Aparell òptic format per dues ulleres, una per a cada ull, per veure amb detall les coses que són lluny.

Contorn: Línia externa que delimita un cos.

Accident: Tot el que trenca la uniformitat d'una línia. En aquest cas, la línia que separa el mar i la terra.

MARE (*entrant*): No **badis** més, Abel. Avui et posaran un zero. Aquest xicot no farà res de bo... (*Mentre surt.*) Jo, a la teva edat, ja dividia per quatre xifres.

VEU EN «OFF»: Vet aquí! Vet aquí que la seva paraula podia servir per a les **qualificacions**, no pas les dolentes, naturalment, sinó per a les notes més altes. Alguna cosa que volgués dir més que notable o més que excel·lent.

ABEL (*amb els ulls **aclucats** i mig somrient*): Avui he tingut antaviana de gramàtica!

VEU EN «OFF»: I si l'oferissis al Govern? Seria una acció seriosa i **transcendent**, plena de civisme. (*L'Abel es posa un llapis sobre el llavi superior, com si fos un gran bigoti, i arrufa les celles amb una expressió de gran serietat*). El Govern sempre deu anar **escàs** de noms, amb tantes coses com té per a etiquetar.

MARE (*entrant*): Desperta't, Abel. Avui se t'ha enganxat el coixí a les orelles. (*Surt la mare.*)

ABEL: No, mare, no! És que m'hi fixo molt! Coneixent el perímetre, he de trobar l'àrea de la circumferència... (*L'Abel comença a escriure en el seu quadern, però al cap de pocs instants aixeca el cap, i mira fixament amb la mirada perduda.*)

VEU EN «OFF»: I si es tractés d'una paraula màgica? Podia haver-li arribat per **revelació**. Se n'han donat casos!

ABEL (*es concentra, clou els ulls i parla en veu baixa*): En nom del poder que em pots donar, Antaviana, et conjuro a fer-me aprendre de memòria, des d'ara, tota la geometria! (*Pausa.*) El grau superior i tot! (*Abel espera durant una estona, amb els ulls tancats, i després els obre lentament, en comprovar que no passa res. Consulta el seu llibre de geometria i fa un gest negatiu, de **desencís**, amb el cap. Després, amb to de reny, com si s'adrecés a la paraula:*) **Antaviana!**

(*Torna a concentrar-se. Tanca els ulls i posa els braços en creu. De cop, desfà el gest i amb l'impuls tomba la tassa de xocolata que tenia al davant. No pot reprimir un crit d'esverament.*)

MARE (*des de fora*): Què passa, Abel? Ja deus haver fer un disbarat...

ABEL (*esporuguit*): No res, no res. M'ha caigut una mica de xocolata a les tovalles. (*Abel recull apressadament els quaderns i els mapes.*)

MARE (*entrant*): Sembla una maledicció! Sempre que aboques alguna cosa, ha de ser sobre les tovalles netes! (*La Mare recull les tovalles d'una revolada.*) És que no pares mai, d'un cap de dia a l'altre. Sembla mentida la poca consideració que em teniu tots plegats... En aquesta casa ningú no m'estima... (*Surt.*)

ABEL (*amb una certa angoixa*): **Antaviana, Antaviana!** Torna la taca dins la tassa i que no hagi passat res. Torna la mare a la cuina, ben tranquil·la, i treu-li del cap que no l'estimo. (*Pausa.*) Antaviana, Antaviana, Antaviana! (*Mentre **invoca** la paraula màgica, Abel es posa dempeus i assaja diverses **positures**: aguantant-se dret amb un sol peu i una cama enlaire, obrint molt els ulls i tancant-los tot seguit ben fort, i estenent els braços com si fes l'àngel.*) Presenta't, Antaviana! (*Silenci.*) Antaviana, surt del llum o de l'ampolla! (*Silenci. S'enfila de genolls damunt la taula.*) Pel poder que tinc damunt teu, Antaviana, **acut** de seguida! (*Silenci. De cop, se sent una **fressa** entre caixes. Abel es concentra i torna a cloure*

Badar: Encantar-se, distreure's.

Qualificació: Nota d'un examen.

Aclucar: Tancar.

Transcendent: Important, superior.

Escàs: Que no n'hi ha gaire.

Revelació: Idea que ve al cap de cop, som si fos molt important i sense explicació raonable.

Desencís: Frustració, desengany.

Invocar: Pregar a algú que t'ajudi o et protegeixi.

Positura: Manera de posar el cos.

Acudir: Venir.

Fressa: Soroll.

Resignació: Acceptació d'una desgràcia.

els ulls amb força. Entra la Mare, remenant amb la cullereta una altra tassa de xocolata. S'acosta a la taula i contempla l'Abel, estranyada. L'Abel obre els ulls i es queda molt sorprès, i alhora molt avergonyit, davant la Mare. Baixa de la taula i es torna a asseure a la cadira.)

MARE: Però, Abel, què et passa, avui? (*Abel no sap què fer ni què dir.*) Apa, esmorza, que ja t'he portat una altra tassa. I ara no et distreguis, que faràs tard, i el mestre es fa vell. (*Pausa.*) Per què tens el cap tan buit, eh? (*Li passa la mà pels cabells.*) Quan t'acostumaràs a pensar una mica? (*Surt.*)

ABEL (*amb un sospir de resignació*): Antaviana...

VEU EN «OFF»: Realment, havia fet una troballa preciosa. Així que arribés a l'escola, proposaria a l'Ernest, el seu millor amic, de canviar Antaviana per la seva baldufa nova. La baldufa de l'Ernest, amb punta d'acer i un cordill de fibra vegetal molt resistent, li tenia el cor robat.

(*L'escena s'enfosqueix lentament, mentre Abel es beu a poc a poc la tassa de xocolata. Fosca total.*)

Pere Calders i Dagoll Dagom, *Antaviana*.

ACTIVITATS

COMPRESIÓ LECTORA

1 Marca l'opció correcta.

a L'Abel està fent els deures. Quan i on?

- Al matí, abans d'anar a l'escola, assegut en una taula rodona.
- A la tarda, tornant de l'escola, assegut en una taula rodona.
- Al matí, abans d'anar a l'escola, estirat al llit de panxa a terra.

b Què és, Antaviana?

- Una paraula que l'Abel troba a un llibre.
- Una paraula que s'inventa l'Abel.
- Una paraula màgica.

c Quines coses demana l'Abel a Antaviana?

- Que li digui el valor de l'àrea de la circumferència del seu exercici.
- Que l'ajudi a aprendre's de memòria la geometria.
- Que torni la taca de xocolata dins la tassa.
- Que faci desaparèixer les tovalles.
- Que a la mare li marxi del cap que ell no l'estima.

d Per què sent vergonya l'Abel, davant la mare?

- Perquè li ha caigut la xocolata a les tovalles.

Perquè el troba de genolls damunt la taula i amb els ulls tancats.

Perquè no aconsegueix resoldre el problema de geometria.

e Què decideix fer, finalment, l'Abel amb Antaviana?

- De moment, guardar-la amb els seus tresors més preciosos.
- Canviar-la al seu millor amic Ernest per una baldufa.

f Quantes vegades entra la mare a la cambra on hi ha l'Abel?

- 3
- 4
- 5
- 6

2 L'Abel pensa què podria significar la paraula *Antaviana*. Explica tots els significats i utilitats que se li acudeixen.

3 Explica quan i per què l'Abel fa aquests gestos i postures:

a *L'Abel es posa un llapis sobre el llavi superior, com si fos un gran bigoti, i arrufa les celles.*

b *Aguant-se dret amb un sol peu i una cama enlaire, obrint molt els ulls i tancant-los tot seguit ben fort, i estenent els braços com si fes l'àngel.*

ACTIVITATS

- 4 L'Abel sovint parla amb Antaviana de tu a tu. Explica què sent, per què ho sent i què li vol dir en cada moment. A la lectura ho hem marcat amb un subratllat: **a** Antaviana! **b** Antaviana, Antaviana! **c** Antaviana...
- 5 Per què la mare diu que ningú no l'estima?
- 6 Creus que l'Ernest li voldrà canviar la baldufa per la paraula? Tu canviaries un objecte per una paraula? Per què sí o per què no?
- 7 A quin gènere pertany aquest text?

poesia narrativa teatre

- a Quins elements del text t'han permès deduir-ho?
- b Sovint hi ha oracions entre parèntesi i en cursiva. Quina mena d'informació contenen? A qui va destinada, aquesta informació? Quin nom rep, aquesta informació?
- 8 *Veü en «off»* és un personatge normal que surt dalt de l'escenari? Què és?
- a La veü en «off» fa funcions diverses. Copia un fragment en què faci cada una de les funcions indicades:
- Narra els fets.
 - Parla amb l'Abel i li dona idees.

LÈXIC

- 9 Substitueix les paraules o expressions marcades per altres sense que canviï el sentit de l'oració.
- a **No badis** més, Abel.
- b Aquest xicot **no farà res de bo...**
- c El govern sempre deu **anar escàs** de noms.
- d La mare recull les tovalles **d'una revolada**.
- e **Treu-li del cap** que no l'estimo.
- f Per què **tens el cap tan buit**, eh?
- g Havia fet **una troballa preciosa**.
- h La baldufa de l'Ernest li **tenia el cor robat**.

- 10 Les paraules següents, totes del text, contenen prefixos o sufixos. Encercla'ls i escriu una altra paraula que contingui el mateix prefix o sufix. Si et cal, consulta un diccionari.

Exemple: *geogràfica* → *geo+gràfica* / *geologia*

a desencís	g serietat	m desfà
b binocles	h perduda	n invoca
c contorn	i concentra	o enfila
d notable	j circumferència	p cullereta
e transcendent	k geometria	q estranyada
f expressió	l lentament	r avergonyit

- 11 La polisèmia consisteix que una mateixa paraula té més d'un significat. Indica dos significats diferents de les paraules següents. Si et cal, consulta un diccionari.

a accident
b revelar

- 12 En l'expressió *veü en «off»*, *off* significa 'fora' ('veü de fora'), i és un mot anglès. Relaciona amb el seu significat aquests altres mots anglesos que utilitzem en català sense haver-los adaptat: *copyright*, *jazz*, *handicap*, *boom*, *zoom*.

a Música popular d'origen nord-americà.
b Desavantatge.
c Dret que pertany al qui té la propietat intel·lectual d'un producte.
d Lent que permet allunyar o apropar la visió d'un objecte.
e Increment fort, prosperitat.

EXPRESSIONS ESCRITA

- 13 Inventa't una paraula de cinc síl·labes (com *an-ta-vi-a-na*), i explica què et suggereix, què podria designar, a quin àmbit podria pertànyer, per a què la faries servir, etc.

Del text al món real

• **Eric Satie** és un compositor francès que va néixer a París l'any 1866 i hi va morir el 1925.

• **L'espasa del rei Artur** té un nom propi: *Excalibur*.

• **Cid** és el sobrenom d'un guerrer castellà del segle XII, que protagonitza un dels poemes més famosos de la literatura espanyola medieval: el *Poema del Mio Cid*. El seu cavall també té un nom propi: **Babiaca**.

